

Sygn. akt II KK 534/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

Protokolant Emilia Bieńczak

w sprawie **M. B.**

skazanego za czyn z art. 255 § 1 k.k. w zb. z art. 257 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 3 marca 2022 r. kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w B.

z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...) uznał M. B. za winnego tego, że w dniu 17 sierpnia 2020 r. w sieci internetowej, publicznie, nawoływał do popełnienia przestępstwa oraz znieważył grupę ludności w ten sposób, iż na portalu społecznościowym „F.” zamieścił publicznie wpis, w którego treści zachęcał innych użytkowników portalu do uszkodzenia ciała osób

nieheteronormatywnych oraz używał wobec grupy takich osób słów powszechnie uznanych za obelżywe, to jest czynu z art. 255 § 1 k.k. w zb. z art. 257 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 257 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k., art. 70 § 2 k.k., art. 72 § 1 pkt 1 k.k. i art. 73 § 2 k.k. wykonanie orzeczonej kary Sąd warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby oddając oskarżonego w tym czasie pod dozór kuratora sądowego i zobowiązując go do informowania sądu o przebiegu okresu próby na piśmie co 6 miesięcy. Na podstawie art. 71 § 1 k.k. Sąd wymierzył oskarżonemu grzywnę w wymiarze 80 stawek dziennych po 10 zł każda oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów procesu. Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 9 czerwca 2021 r.

Wyrok ten został w całości zaskarżony kasacją przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego. Skarżący sformułował zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa procesowego, to jest art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegającego na uwzględnieniu dołączonego do aktu oskarżenia wadliwie sformułowanego wniosku prokuratora o skazanie M. B. bez przeprowadzenia rozprawy za popełnienie przestępstwa z art. 255 § 1 k.k. i art. 257 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i wydaniu wyroku zgodnego z tym wnioskiem, co skutkowało rażącym naruszeniem przepisu prawa materialnego, to jest art. 257 k.k., poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy zarzucany oskarżonemu czyn zabroniony nie zawierał wszystkich ustawowych znamion określonego w tym przepisie występk. W związku z tym zarzutem skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka podlega uwzględnieniu.

Z analizy akt sprawy wynika, że w dniu 22 grudnia 2020 r. wpłynął do Sądu Rejonowego w R. akt oskarżenia, do którego dołączono wniosek o skazanie M. B. na posiedzeniu, bez przeprowadzenia rozprawy, za popełnienie występk. z art. 255 § 1 k.k. i art. 257 k.k. w zb. z art. 11 § 2 k.k. i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar i innych środków przewidzianych za zarzucany mu występek. Treść wniosku była zgodna z uzgodnieniami poczynionymi przez podejrzanego z

prokuratorem, a zawartymi w protokole przesłuchania M. B. z dnia 11 grudnia 2020 r.

Postanowieniem z dnia 15 lutego 2021 r. sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B. i zarejestrowana pod sygn. akt II K (...). W dniu 26 kwietnia 2021 r. odbyło się posiedzenie w przedmiocie rozpoznania powyższego wniosku, na którym obecny był jedynie obrońca oskarżonego, popierający jego treść. Nie stawili się natomiast prawidłowo zawiadomieni: M. B. i oskarżyciel publiczny. W tym samym dniu Sąd wydał i ogłosił wyrok, zgodnie z treścią zawartą we wniosku o skazanie w trybie art. 335 § 2 k.p.k.

Tymczasem nie ulega wątpliwości, że ten wniosek prokuratora był wadliwy, gdyż zarzucane zachowanie oskarżonego zostało nieprawidłowo zakwalifikowane. Uznano je bowiem za wyczerpujące znamiona dwóch przestępstw, w konsekwencji czego przyjęto kumulatywną kwalifikację prawną z art. 255 § 1 k.k. i art. 257 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w sytuacji, gdy czyn ten wyczerpał znamiona jedynie występkę z art. 255 § 1 k.k., a więc publicznego nawoływania do popełnienia przestępstwa użycia przemocy fizycznej (spowodowania uszkodzenia ciała). Nie można zasadnie twierdzić, że niedopuszczalna pisemna wypowiedź M. B. stanowiła również publiczne znieważenie jednej z grup ludności, wymienionych w art. 257 k.k., gdyż znieważenie to nie było związane z przynależnością narodową, etniczną, rasową, wyznaniową, nie nastąpiło także z powodu bezwyznaniowości. Przyczyną znieważenia grupy osób była ich orientacja seksualna, niewymieniona przez ustawodawcę we wskazanym przepisie. Podkreślić należy, że art. 257 k.k. zawiera katalog zamknięty powodów działania sprawcy, w związku z czym nie jest dopuszczalna wykładnia rozszerzająca tej normy prawnej, poprzez rozszerzenie ochrony w niej zawartej na grupę ludności w niej niewymienioną.

Dobrem chronionym tym przepisem jest porządek publiczny, opierający się na wzajemnym szacunku i akceptacji wyłącznie w zakresie różnic narodowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych, w tym wobec osób nieidentyfikujących się z żadnym wyznaniem. W wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 marca 2019 r., II AKa 231/18 (Lex nr 3021580), podkreślono, iż przestępstwo z art. 257 k.k. popełnia sprawca wyczerpujący określone w nich znamiona czasownikowe, motywowany chęcią dyskryminacji grupy osób lub poszczegółnej osoby z powodu

przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, czy też wyznaniowej (zob. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 13 czerwca 2017 r., II AKa 131/17, z glosą aprobowaną P. Petasza, Lex 2329064). W treści wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 lipca 2018 r., II AKa (...), również zwrócono uwagę na katalog zamknięty powodów, z jakich może dojść do popełnienia występku z art. 257 k.k. stwierdzając, że o zachowaniach na tle rasistowskim można mówić, gdy wykaże się, iż zachowania te miały bezpośredni związek z „innością” osób pokrzywdzonych, wynikającą z ich przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu ich bezwyznaniowości, bez konieczności wykazania, że oskarżeni mieli świadomość konkretnej, określonej narodowości pokrzywdzonych.

Tym samym w realiach niniejszej sprawy, zachowanie sprawcy z innych powodów, niż wskazane powyżej, nie pozwalało na przyjęcie kumulatywnej kwalifikacji z art. 257 k.k., co obligowało Sąd do braku akceptacji wniosku oskarżyciela publicznego.

Jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lutego 2017 r., III KK 364/16, Lex nr 2238690, Sąd, do którego oskarżyciel publiczny kieruje wniosek w trybie art. 335 § 1 k.p.k. (również z art. 335 § 2 k.p.k.), z uwagi na treść art. 343 § 7 k.p.k., zobligowany jest do szczegółowej tak formalnej, jak i merytorycznej kontroli takiego pisma procesowego. W jej ramach niezbędne jest sprawdzenie, czy przedłożone przez prokuratora propozycje pozostają zgodne z uprzednimi ustaleniami stron, a także czy nie popadają – tak jak w niniejszej sprawie - w sprzeczność z przepisami prawa materialnego. Sąd rozpoznający wniosek z art. 335 k.p.k. nie jest zatem zwolniony z obowiązku przeprowadzenia kompleksowej kontroli poprawności przedstawionych w nim uzgodnień i to zarówno pod względem zgodności ujawnionych dowodów z ustaleniami faktycznymi, jak i prawidłowości zaproponowanej kwalifikacji prawnej, a także wymiaru kary, środków karnych i wszelkich innych uzgodnionych rozstrzygnięć. Obowiązek taki wynika z treści art. 343 § 7 k.p.k. W razie powstania jakichkolwiek wątpliwości sąd zobowiązany jest do skierowania sprawy na rozprawę i wyjaśniania ich w trybie procesowym na zasadach ogólnych (wyrok SN z dnia 8 lipca 2020 r., III KK 527/19, Lex nr 3154261).

Takiej weryfikacji wniosku prokuratora Sąd Rejonowy w B. w niniejszej sprawie nie dokonał, bezkrytycznie akceptując zawartą w nim propozycję

zakwalifikowania zarzucanego oskarżonemu występku kumulatywnie z art. 255 § 1 k.k. i art. 257 k.k. w sytuacji, gdy czyn ten nie wyczerpał znamion przestępstwa określonego w tym ostatnim przepisie.

Zwrócić należy również uwagę, że podstawę wymierzenia oskarżonemu kary stanowił art. 257 k.k., który przewiduje zagrożenie wyłącznie karą pozbawienia wolności do lat 3, natomiast art. 255 § 1 k.k. (który w sprawie powinien mieć zastosowanie) w swojej sankcji przewiduje kary łagodniejszego rodzaju, a mianowicie grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Powyższe może mieć istotne znaczenie przy orzekaniu kary dla młodocianego sprawcy, który po raz pierwszy miał konflikt z prawem i przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.